

תולדות ח"כ שיחה א'

"צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם" – אף שאברהם ויצחק שונים בתכונתם, וא"כ ע"פ טבע צריכים להיות שונים בדמותם. ויצחק דומה לאברהם גם בפנימיות, שהרי הגבורות דיצחק הו"ע תוקף ההשפעה.

ברש"י: "ואלה תולדות יצחק בן אברהם: היו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם".

והנה מהלשון "מה עשה הקב"ה" משמע שזה ה' נס ודבר בלתי רגיל, ולכאורה על פי טבע הבן דומה לאביו?

והביאור: אברהם הוא מדת החסד ויצחק הוא מדת הגבורה, ומראה הפנים הוא כפי תכונת האדם, ואם כן ע"פ טבע צריך להיות שיצחק לא ידמה לאברהם שהרי טבעם שונה, ולכן "צר קלסתר פניו" הוא ענין ניסי.

והנה, זה שלאחר ש"צר כו" היה יצחק דומה לאברהם אינו רק בחיצוניות אלא גם באמיתית הענין, מפני שגבורות דיצחק אינו בסתירה לחסד אלא אדרבא מגבורות דיצחק בא תוקף ההשפעה. וחיבור ההפכים דיצחק וגבורה הוא מבחי' שלמעלה מהשתלשלות.

וההוראה: הקב"ה עשה שיצחק ידמה לאברהם ולא להיפך, זאת אומרת כשאפשר לפעול ענין מסוים ע"י חסד או גבורה צריכים לפעול ע"פ מדת החסד.

וזוהו השייכות ל"ט כסלו, שענינה "יפוצו מעינותך חוצה", שמפני שענין זה נוגע לעצם המלך - כידוע המשל משחיקת האבן טובה שבכתר המלך כדי לרפא את בן המלך - שלמעלה מהשתלשלות, לכן גם רזין דתורה - שהם בחי' הגבורה וההעלם - באים בגילוי.